

ACE – Evropská rada architektů

DUBLIN, Irsko

DEN PRVNÍ, 3. 6. 2014: SCOPE OF SERVICES - PS STANDARDY A HONORÁŘE

Přítomni:

Ruth Schagemann (DE), předsedkyně
Katya Abgelova (BG)
Fulgencio Aviles Ingles (ES)
Christos Christodoulou (CYP)
Felix Ehrnhöfer (AU)
John Graby (IRL)
Wolfgang Haack, (DE) ACE místopředseda
Thomas Kowalke (DE)
Frédéric Lapôtre, (BE)
Luciano Lazzari, (I) ACE president
Kimmo Limatainen (FIN)
Thomas Maibaum (DE)
Emmanuelle Meunier (UK)
Indrek Näkk, (EST) ACE člen představenstva
Vesselina Nikolova (BG)
Gianfranco Pizzolato, (I)
Ian Pritchard, ACE generální sekretář
Pedro Ravara (P)
Philip Ridgway (FR)
Johan Rutgeerts (BE)
Jaroslav Safer (CZ)
Roger Shrimplin (UK)
Koen Vidts (BE)

SHRNUTÍ

Přítomní architekti zastupují jednotlivé členské státy. Formát schůzky je podobný jako formát schůzky na příklad představenstva.

Všichni architekti a jejich členské státy EU chtějí (mnoho let zdá se dosáhnout lepších, ideálně fixních honorářů. Chtějí dosáhnout rovné příležitosti pro práci v Evropě. Zároveň ale vědí, že je klíčové, aby specifika jednotlivých zemí byla respektována. Evropskou komisi a další orgány berou jako silné, ale férové soupeře, se kterými se musí mluvit a debatovat tak, aby naše profese zůstala zachována a nebyla nevratně poškozena. Demokracie v evropském měřítku žádá společné úsilí architektů ze všech 28 zemí na evropské úrovni, ale i konkrétní úsilí jednotlivých států na úrovni členských států.

Architekti se dlouhodobě snaží najít různé postupy ve svých členských zemích, jak analyzovat a zdůvodnit logiku honorářů a to zejména u veřejných zakázek. V Německu architekti s pomocí svých právních týmů (Německo má dokonce permanentní právní zastoupení v Bruselu) dokázali vyargumentovat zachování honorářového řádu pro veřejné zakázky tak, jak jsme ho znali a používali v České Republice do roku 2004, než byl Evropskou Komisí napadnut. Klíčová změna v postoji Evropské komise přišla v roce 2004, kdy byl napadnut belgický honorářový řád a Belgie dostala pokutu 100 000 Euro za jeho používání.

V různých zemích jsou prováděny nové analýzy na téma honoráře. Finové a jedna vlivová skupina v Belgii provedli nová šetření směrem k aktuální výšce honorářů, vycházející ze skutečných statistik nároku času a honorářů architektonických kanceláří na konkrétních zakázkách. Ze statistické analýzy cca 2000 provedených projektů vznikly tabulky, kde jsou pro zakázky různých velikostí a různé náročnosti uvedeny počty hodin pro konkrétní projekční fáze.

V jiných zemích jsou staré honoráře jako procenta ze stavebních nákladů převáděny do formy počtu hodin tak, aby vzniklé tabulky počtu hodin nebyly napadnutelné úřady typu ÚHOS v jednotlivých členských zemích.

V obou případech je princip časové náročnosti pro jednotlivé projekční fáze schválen místními orgány typu ÚHOS. Každá architektonická kancelář může příslušné potřebné hodiny ohodnotit jinou hodinovou sazbou. Tím je zaručena základní míra konkurence.

Principiálně je správný německý způsob – viz prezentace Thomase Maibauma. Tam argumentují veřejně a legálně s „**consumer protection – ochranou spotřebitele**“ jako důvodem pro **regulaci honorářů**. Je to právní cvičení a dlouhodobé. Nicméně v září 2014 bude Evropská komise rozhodovat německý případ - legální argument ve prospěch regulovaných honorářů (se stanovenou minimální a maximální cenou). Jednotlivé státy nicméně nemají čekat a mají spustit vlastní argumentaci s národním legislatorem v tomto duchu. Wolfgang Haack připomíná, že v novém vydání HOAI 2013 je v německém překladu většina argumentů pro regulovaný honorář uvedena.

Belgie se silně snaží napadnout logiku použitou u Evropského soudu v červnu 2004 o pokutě 100 tis Euro pro Belgii podobnou právní argumentací „ochrany spotřebitele“ pro honoráře vyjádřené tabulkami hodin potřebných pro jednotlivé fáze projektu.

Obecně se dá říci, že všichni přítomní cítí novou příležitost v prosazení regulovaných honorářů v souvislosti s novými volbami do orgánů EU a se změnami, které pomalu přišly od roku 2004. Změnami jako mnoho stížností na nekvalitní projekty a stavby, jako obrovského množství architektů a málo práce v dlouhotrvající recesi. Přišla doba, kdy stojí za to tyto dávno známé a prodiskutované záležitosti znovu otevřít. Skupina vidí celou záležitost jako věcnou politickou debatu, kde jde o legální argumentaci směrem k EU na základě argumentu o „ochraně a profitu spotřebitele“.

Obecně existují jen dvě varianty:

- 1/ legální bitva o princip uznání regulovaných honorářů viz Německo, založená na „ochraně spotřebitele“
- 2/ vyjádření honoráře ve formě hodin za projekční fázi (soutěž je zabudována v různých hodinových sazbách). Konkurence ve výběrových řízeních je zajištěna tím, že jednotlivé architektonické kanceláře nabízejí svou konkrétní hodinovou sazbu.

Jak již řečeno jsou i zde dvě možnosti:

-získání reálných a „pravdivých“ údajů o bezpečném počtu hodin pro jednotlivé projekční fáze získané mnohaletou analýzou statistických dat získaných z již hotových projektů (Belgie a Finsko mluví o cca 2000 projektů), ze kterých je sestavena tabulka hodin pro různé velikosti budov a různé kategorie složitosti a náročnosti budov. Finsko tvrdí, že tato statistická a analytická práce byla klíčová pro všeobecnou akceptaci počtu hodin za příslušné projekty. Dále připomíná, že tato

statistická práce byla provedena v období mimo recesi. V době krize by veškeré zjištěné hodnoty potřebných hodin byly zdeformované.

-varianta, kdy se dnes známé hodnoty honorářů vycházejících z procent stavebních nákladů převedou průměrnou/dohodnutou hodinovou sazbou na počet hodin.

Valná hromada ČKA uložila představenstvu maximálně pokročit s prací na honorářích. Historie honorářů za veřejné zakázky v CZ byla relativně uspokojivá do roku 2004, kdy musely být doporučené regulované honorář odstraněny. S následnou krizí přišla téměř „pohroma“ a nastal kolaps v honorářích za architektonické služby. Téměř všichni veřejní klienti, včetně místních zastupitelstev žádají ve výběrových řízeních pouze nejnižší cenu za projekt. Zastupitelstva jsou nepřipravená, často vyměňovaná a neschopná historickým a kulturním instinktem bojovat s podprůměrnou architekturou. Ve výběrových řízeních se bojí použít kritérium kvality, řídí se jen kritériem nejnižší ceny. Výsledkem je většinou tragicky podprůměrná architektura.

V České republice reálně nemáme jinou možnost než bojovat za honorář pro veřejné zakázky na dvou frontách:

-z principu podporovat a lobovat doma i v zahraničí pro německý proces hledající uznání povinných regulovaných honorářů.

-v mezidobí použít převedení původních honorářů do počtů projekčních hodin pro jednotlivé fáze projektu

(Varianta nové analýzy vycházející z tisíců stávajících projektů je v České republice nereálná. Jde o proces, který trvá mnoho let a který je založený na statistických datech z projektů a z architektonických kanceláří, která v současnosti v CZ neexistují).

Bulharská kolegyně paní Nikolova poděkovala JŠ za vysvětlení výše zmíněného (situace s veřejnými zakázkami a honoráři) celé skupině. Situace v Bulharsku (dumpingové ceny a neschopnost hledat kvalitu ve výběrových řízeních) je stejná a ještě horší. Antikorupční drive, který bohužel zatím neznají, zatím přístup veřejných investorů neovlivnil.

ACE – Evropská rada architektů

DUBLIN, Irsko

DEN DRUHÝ, 4. 6. 2014: RQI WORKING GROUP - PS REGULACE A KVALIFIKACE

Přítomni:

John Graby (IRL) předseda skupiny

Jaroslav Safer (CZ)

Katya Angelova (BG)

Christos Christodoulou (GC)

Wolfgang Haack (D) ACE místopředseda, TA 1 Coordinator

Luciano Lazzari (IT) ACE president

Thomas Maibaum (DE)

Vesselina Nikolova (BG)

Emmanuelle Meunier (UK)

Rafael Pellicer (ES)

Ian Pritchard (IRL), generální sekretář ACE

Pedro Ravara (P)

Ruth Schagemann (D) předsedkyně WG SoS

SHRUTÍ:

Všechny otázky výzvy regulace proti deregulaci jsou velmi dobře vyjádřeny v textu kolegyně Kateřiny Folprechtové, který je přílohou tohoto krátkého shrnutí.

Na zmíněnou Peer Review dne 30. 9. 2014 byla pozvána příslušná ministerstva jednotlivých zemí. Německá komora sama kontaktovala ministerstvo a požádala o účast. Němci berou proces extrémě vážně. Byla svolána koordinační schůzka 29. 9. 2014 před vlastním Peers Review 30. 9. 2014 a architekti z členských států byli vyzváni k lobování u poslanců členských států v EU parlamentu před a zejména po schůzce 30. 9. 2014.

Španěle nevěří, že by EU mohla chtít deregulovat a „harmonizovat“.

ČKA kontaktovala MŠMT a získala příslušný formát pro dotazník. V ČKA se na vyplnění dlouhého dotazníku a dlouhého úvodního reportu bude podílet PS legislativa (dr. Jiří Plos), ČKA právní oddělení a PS zahraničí. Bude vybrán zástupce Komory, který se zástupcem ministerstva na Peers review pojede.

Zapsal Jaroslav Šafer

PŘÍLOHA

Transparence – mutual evaluation of regulated professions

Článek 59, evropská směrnice uznávání profesních kvalifikací (PQD – Professional Qualification Directive, 2005/36/EU)

Základní informace:

Směrnice PQD vstoupila v platnost 17. ledna 2014, transpozice je 2 roky. Změnová směrnice č. 2013/55/EU.

Změnová směrnice (2013/55/EU) obsahuje nový článek č. 59 – **Transparentnost**

ČR

Databázi regulovaných povolání spravuje MŠMT.

Národní koordinátor uznávání kvalifikací je Mgr. Zuzana Rašková z MŠMT, kterou nyní alternuje Mgr. Zuzana Navrátilová.

ČKA je sektorový koordinátor pro profesi ARCHITEKT (uznávací orgán).

Důvodem proč vznikla potřeba transparentnosti profesí, je spojena s finanční krizí. EK (Evropská Komise) chce zpřístupnit vstup do povolání v co nejširší míře (zaměstnanost), odstranit příhraniční bariéry výkonu profese, zjednodušit systém uznávání kvalifikací, zjednodušit administrativní bariéry a snížit náklady s tím vším spojené.

Regulovaným povoláním nebo činností se rozumí takové povolání nebo činnost, pro jejichž výkon jsou právními předpisy členského státu EU předepsány určité požadavky, bez jejichž splnění nemůže osoba toto povolání či činnost vykonávat (např. stupeň a obor vzdělání, praxe,

bezúhonnost, zdravotní způsobilost, pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem předmětné činnosti atp.).

Určení, která povolání a činnosti budou regulované v jednotlivých členských státech, je v působnosti těchto států. Důsledkem toho každý členský stát reguluje jiný počet povolání a činností, má jiný rozsah této regulace a u každého povolání a činnosti se požadavky liší.

Profese architekt v ČR je profesí regulovanou, využívající výhod automatického uznávání dle směrnice EU.

Obecným právním rámcem je zákon č. 18/2004 Sb. + předpisy v gesci 24 uznávacích orgánů.

Nejvíce (srovnání EU) regulovaných profesí je v sektoru Obchod a řemesla, dále zdravotnický sektor, doprava, jaderná bezpečnost, hornictví a sektor ochrany přírody.

Máme se (architekti) deregulace bát?

Evropská komise: „*Chápeme, že je nutné zachovávat vysoké standardy, kvalitu služeb a ochranu spotřebitele. Otázkou je, jestli toho opravdu dosahujeme, zda to efektivně zajišťuje právě stávající regulace, a zda to nelze zajistit jinak, alternativním, lepším, mírnějším způsobem.*“

- ČR má v současnosti 325 regulovaných profesí, což ji řadí na celkové druhé místo v Evropě. První jsou Poláci, kteří mají cca o 50 povolání více a za námi jsou Portugalci. Průměr regulovaných povolání v EU je 157/stát.

Harmonogram procesu transparentnosti (čl. 59):

- 1) Mapování regulovaných profesí – proběhlo v dubnu 2014
- 2) Screening regulovaných profesí. Screening se provádí v rámci 2 tzv. klastrů. V klastru 1 jsou obchodní služby, **výstavba**, výroba, nemovitosti, doprava, velkoobchod a maloobchod. V druhém klastru je vzdělávání, zábava, zdravotnické a soc. služby, služby sítě, veřejná správa, cestovní ruch a jiné služby.

Jednání Evropské komise se zástupci příslušné profese – regulovaná profese „architect“ v rámci 1 klastru bude předmětem detailnějšího jednání mezi členskými státy v Bruselu dne 30. září 2014. Diskuze se bude týkat přiměřenosti regulace, požadavků na kvalifikaci a obecně vzájemného hodnocení regulatorních požadavků mezi jednotlivými členskými státy a systematicky navazuje na proces mappingu.

Za účelem přípravy podkladů pro vzájemné hodnocení dne 30. 9. 2014 v Bruselu (Peer Review) je zapotřebí, aby každý stát do **poloviny července 2014**:

- vyplnil tzv. „**proportionality tab**“, která má obsahovat konkrétnější podrobnosti k regulované profesi. Proporcionalita se vyplňuje přímo do Evropské databáze. Přístup do databáze Evropské komise ČKA již má.
- vypracoval krátký **report ke sledované profesi**

ACE

V ACE (Evropská rada architektů, www.ace-cae.eu) jsou dvě pracovní skupiny (Working Groups - WG), které se věnují, resp. jsou spojeny s PQD čl. Transparency.

WG PQD, kterou vede Wolfgang Haack (BAK, Německo), jež je rovněž šéfem oblasti 1 – Qualifications. (2 – Practice; 3 – Responsible Architecture).

WG RQI (Regulated Questions and Issues), kterou vede John Graby (RIAI, Irsko).

Začátkem června 2014 proběhlo jednání WG RQI v Dublinu. Zdůraznilo skutečnost, že správné vyplnění Proportionality questionnaire je velmi důležité; členské státy by měly informace sdílet, navzájem se informovat, podpořit, aby EK získala pro tuto profesi adekvátní informace, jejichž cílem je zachování regulace.

To conclude, J Graby suggested that the key elements of professionalism should include:

- Adequacy of qualifications
- Regulation (self or statutory) to ensure consumer protection
  - Maintaining a Register of qualified persons
  - Monitoring Professional Indemnity Insurance
  - Monitoring CPD
  - Overseeing Professional Conduct
- Professional independence

Pozn. - CPD – celoživotní profesní vzdělávání

W. Haack a J. Graby vypracovali prezentace týkající se dotazníku proporcionality (deregulace). Současně ACE rozeslalo se souhlasem Rafaela Pellicera (CSCAE - Consejo Superior de los Colegios de Arquitectos de España) vyplněný materiál organizace Španělska, člena ACE. V polovině července jsou k dispozici také materiály Německa.

Executive Board ACE (představenstvo ACE) se rozhodl zorganizovat dne 29. září 2014 jednání expertů členských států, kteří se druhý den zúčastní schůzky Peer Review u Evropské komise. ČKA zajistí experta, který se spolu s národní koordinátorkou Zuzanou Navrátilovou zúčastní za ČR v září jednání u Evropské komise.

Sestavila Katka Folprechtová, 12. 6. 2014, aktualizováno 9. 7. 2014

Odkazy:

[ACE](#), Evropská rada architektů

[Uznávání odborných kvalifikací](#)

[Databáze regulovaných povolání](#)